

480

PRES-SERVIS

NOVINSKO-IZDAVACKO PREDUZEĆE SAVEZA
NOVINARA JUGOSLAVIJE
PRESS PUBLISHING ENTERPRISE OF THE FEDERATION
OF YUGOSLAV JOURNALISTS

BEOGRAD — Knez Mihajlova 2/X — Pošt. fah 842
Tel. 621-578 Ček. račun 101-11/1-804
Current Account with
Yugoslav National Bank

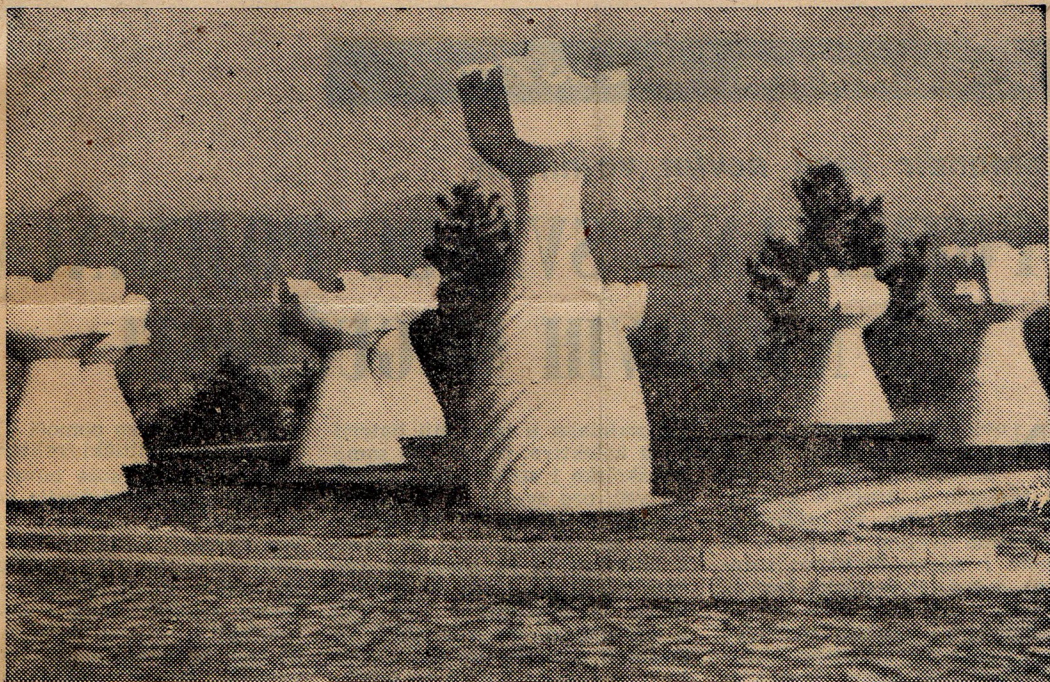
SLUŽBA DOKUMENTACIJE
CLIPPING SERVICE

Isečak iz lista
Newspaper cutting

НАРОДНА АРМИЈА
Београд

- 3. XII. 1965

SPOMENICI REVOLUCIJE

Bele, mermerne urne na Mogili nepobedenih

(Snimio R. ZLATANOVIĆ)

PRKOSNE GRUDI PRILEPA

Na ulazu u Park revolucije koji je smešten na jednom brdu iznad Prilepa, grada u kome je 11. oktobra 1941. godine odjeknuo ustanički pucanj makedonskog naroda, stražari desetina heroja koji su pobedili smrt i vreme.

Jedna do druge, stoje biste deset narodnih heroja iz prilepskog kraja, isklesane ruka ma prilepskih vajara — tu su kao počasna straža nad gradom, kao sećanje na dane u kojima su se snovi o slobodi pretakali u borbu. Jedan do drugog: Kire Gavrilovski Jane, Ile Igeski Cvetan, Orde Čopela, Borka Taleski, Ku zman Josifovski Pitu, Mirče Acev, Borka Veleski, Rampo Levkata, Lazo Filiposki Lavski i Krumč Volnaroski gledaju kamenim a toplim očima u daljinu, u grad čije ulice, škole, preduzeća nose njihova imena.

Mirna i dostojanstvena desetina smeštena je uz strmu stazu koja vodi prema vrhu ovog brda, mesta na kome leže njihovi drugovi iz četa, od reda, brigada. Sa njima su oni nekada bili krvno vezani borbom i drugarstvom. Danas su tu zajedno u smrti, zagrljeni travom i poštovanjem živih.

Na tom brdu iznad Prilepa, na kome se sada nalazi

Mogila nepobedenih, nekada su se, o Prvom maju, nedeljom i praznikom, za vreme štrajka, sakupljali monopol-ski radnici krvavih zenica i izgorelih ruku — »tutunoberači«. Pevale su se tu pesme o teškom životu, o pečalbi, o »tutunu — žoltom otrovu«, o crvenim zorama.

Mnogi su im pohitali u susret. A kada su te zore pretvorene u zastave pobeđe, mnogih pod njima više nije bilo.

Sada su tu ponovo. Na okupu. Sa pesmom. Nemom, doduše. Ali pesmom koju srce ipak čuje.

Od belog prilepskog mramora osam visokih skulptura, postojanih i stamernih, prkose nebu. Kombinacijom arhitektonskih i skulptorskih oblika, sa motivima antičkih stubova, arhitekta Bogdan Bogdanović je pomoću ovih skulptura želeo da prikaže za zvoj i porast ustaničkih snaga u prilepskom kraju.

Stoje ti stubovi sa širokim kapitelima, i liče čas na dignutu i zgrčenu pesnicu, čas na uspravnog čoveka koji se ne predaje nizinama, a isto tako podsećaju i na antičke žrtvenike sa kojih se, umesto vatre i dima, izvijaju dan i sunce.

Poređani u nepravilnom krugu, kao u nekom širokom kolu, ti stubovi rastu, stasaju, ne mire se sa stajanjem, a ipak su čvrsto srasli sa zemljom i njenim korenjem.

Iza ovih mermernih urni, nalazi se polukružna grobnica takođe sagrađena od prilepskog mermerna.

Na unutrašnjoj strani te grobnice, u kamene ploče uklesana su imena četiri stotine sedamdeset i dva borca iz ovog kraja.

Jedan do drugoga, po azbučnom redu, kao u nekom vojničkom spisku iz koga nisu izbrisani i iz koga se ponovo odazivaju svim glasovima i svim očima koji ih prozovu, imena su boraca iz Prilepa i okolnih sela koje su ratni pu tevi razvejali po poprištima da bi se njihove kosti ponovo našle tu, nad svojim gradom.

Taj polukružni zid sa imenima boraca okrenut je prema gradu pod Markovim kulama. Stoji on kao bedem, odrezan i čvrst.

A na njegovim grudima 472 žive rane. Ali on je još ispršen i nepokolebljiv.

Kao stroj koji se nije povio ni u jednom jurišu.

Grudi jednog grada — žive i nepobedive.

D. R.